

el- és külföldi bíróságok elé való vonását. A határozat egyuttal elejtendőnek mondta ki a közjegyzői okiratok ezidőszert gyakorlatban levő felülhitelesítését és elismerendőnek a kölcsönös végrehajthatóságot annyiban, amennyiben az okirat tárgyát pénz, vagy helyettesíthető más dolgok teljesítése képezi és a kiállítás helyén érvényben lévő alaki szabályok betartva lettek.

A közjegyzői mozgalmakról az egyes államok részéről jelentést tettek *Weissler, Holitscher és Winterhalder* közjegyzők.

Weissler jelenti, hogy az utolsó teljesülés óta a görög közjegyzőség is csatlakozott a nemzetközi szervezethez, melyben tehát ezidő szerint Ausztria-Magyarország, Németország, Németalföld és Görögország vannak képviselve, míg a francia közjegyzőség csatlakozása legközelebbre várható.

Végül kiegészített még az elnökség, melybe magyar részről dr. *Charmant Oszkár* budapesti közjegyző választott be.

*

A polgári perrendtartás életbeléptetését tárgyazó 1912:

LIV. t-cz. következő szakaszait az igazságügyiminister 1912. szeptember 15-én 43800/1912 I. M. szám alatt kelt rendeletével 1912. évi október 1-ével életbeléptette:

1. az 1912: LIV. t.-cikkeknek a zugirásatról szóló 16. §-át;
2. az 1912: LIV. t.-cikk 25. §-ának első bekezdését, amely tőzsde vagy termény- és gabonacsarnok külön bíróságának felállítását engedi meg;

3. az 1912: LIV. t.-cikkeknek az ország területén hatályban levő vagy hatályban volt törvényről, vagy más írott jogszabályról bizonyítvány adására vonatkozó 101. §-át.

*

Előnyomó bélyegzőket telekkönyvi bejegyzések fogantatására használni nem szabad. Egyes telekkönyvi hatóságok ujabban telekkönyvi bejegyzések fogantatására előnyomó bélyegzőket alkalmaztak, ami a telekkönyvi bejegyzések természetére és rendeltetésére való tekintettel célszerűtlen, de ezenfelül a telekkönyvi rendtartás 130. §-a 1. bekezdésének a) pontjába, valamint a 162. §-ba is ütközik. Erre való tekintettel a magy kir. igazságügy-minister f. év. június hó 26-án 20.561. 1912. I. M. számú rendeletével az előnyomó bélyegzőknek a telekkönyvi bejegyzések fogantatásánál való használatát megtiltotta.

*

Személyi hir. *Kirileszku Gyula* kisjenői kir. közjegyző elhalálozott.

4*

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR:	Felelős szerkesztő:	Szerkesztőség és kiadó:
Egész évre . . . 10 kor.	Dr. HOLITSCHER SZIGFRID	— hivatal —
Félévre . . . 6 „	budapesti kir. közjegyző.	Budapest, VI, Andrásy-út 1.

Tartalom. A váltótörvény és a katolikus ünnepek új rendje.
— A közjegyzőhelyettes eseti bejelentési kényszeréről. —
Felsőbírósi határozatok. — Közlemények.

A váltótörvény és a katolikus ünnepek új rendje.

I.

A váltótörvény 103-ik §-a így szól: „Ha a váltó lejáratára vasárnapra vagy a Gergely-naptár szerinti valamely közönséges ünnepnapra esik, a fizetés csak a legközelebbi köznapon követelhető.“

Ugyanezen intézkedés kiterjed az óvás felvételére is.

A pápa azon döntése, melylyel az ünnepek számának korlátozásáról rendelkezett, 1913. évi január hó 1-én lép életbe. E döntés szerint karácsony, husvét és pünkösd másodnapja, továbbá Urnapja, szent István napja és több Mária-ünnep elvesztik ünnepi jellegüket.

Kérdés már most, hogyha a váltó lejáratára olyan hatályon kívül helyezett ünnepnapra esik, követelhető-e ezen napon a fizetés, illetve az óvás az nap délután felvehető-e már?

Amidőn 1876-ban a magyar váltótörvény alkottatott, a törvényhozás természetesen az akkori Gergely-naptár, illetve az akkori ünnepeket tartotta szem előtt és miután jövő évtől kezdve ezen eddigi ünnepek közül nyolc megszűnik, kételyek fognak

támadni, hogy a pápai döntés folytán a váltótörvény 103-ik §-a ezentul miképen alkalmazandó.

A kérdés annál komplikáltabb, mivel a protestánsok, — kik szintén elfogadták a Gergely-naptárt és a most hatályon kívül helyezett ünnepek közül hármát: karácsony, husvét és pünkösöd másodnapját szintén megülik; — arról mit sem akarnak tudni, hogy ezek mint ünnepek megszűnjenek s ennek folytán e három nap ezentul is a Gergely-naptárban ugyan mint nem katolikus, de mint protestáns ünnepnapok ki lesznek tüntetve. Már pedig a váltótörvény 103-ik §-a nem szól katolikus ünnepekről, hanem csak Gergely-naptár szerinti ünnepekről, miből aztán azt lehetne következtetni, hogy a kérdéses három nap ezentul is olyan napnak tekintendő, melyen sem fizetést követelni, sem óvást felvenni nem lehet.

Furcsa a helyzet hazánk védszentjének ünnepén: Szt.-István napján is. E napra, — az egyetlen ünnepre — tudvalevőleg a törvényhozás a vasárnapi munkaszünetet kiterjesztette. Az üzletek tehát e napon ezentul is zárva lesznek. Már most hogy követelhetné e napon valamely bank, takarékpénztár vagy kereskedő a nála lévő váltó kifizetését, midőn az üzleti helyiségek zárva vannak?

Látni ezekből, hogy e kérdés szabályozására égető szükség van és miután politikai viszonyainknál fogva nem igen remélhető, hogy az ügy egyhamar törvényhozásilag rendeztetni fog, addig is kellene gondoskodni, hogy más módon, akár curiai döntvény alakjában, akár ministeri rendelet által e kérdés tisztáztassék.

Vannai Gusztáv
lippai kir. közjegyző.

II.

A felvetett kérdés kétségtelenül nagy gyakorlati jelentőséggel bír és nem egykönnyen megoldható. „Gergely-naptár szerinti közönséges ünnepnap“ alatt, a Gergely pápa által megállapított naptárra való hivatkozásból következőleg mindenesetre csak a római katolikus ünnepnapok értendők, amint azt a váltótörvényről szóló ministeri javaslat indokolása is kiemelte, kifejezetten mellőzvé a görög keleti és zsidó ünnepek tekintetbe vételét és szemben a régi 1840. évi váltótörvényvel az egyöntetűség kedvéért a római

katolikus, mint „közönséges“ ünnepeknek a többi felekezetet is alávetvén. Eziránt tehát kétség nincsen.

Mondhatni már most, hogy az ünnepeket nem a naptár, hanem az egyház határozza meg (esetleg az állam, mint például az április 11-ki nemzeti ünnepet). Az ünnepeknek a naptárhoz csak annyi közük van, hogy a naptár valamelyik napjával kell szükségképen összeesniök. Hogy nem a Gergely-naptár határozza meg az ünnepeket, az kitűnik abból is, hogy pl. protestáns államokban, ahol szintén a Gergely-naptár használatos, nem ismertetnek el azért a Gergely-naptár szerinti ünnepek. Viszont a Gergely-naptár szerinti ünnepként szerepel és elismertetik a szeplőtelen Fogantatás ünnepe (december 8.) is, mely ünnep pedig a Gergely-naptár alkotása utáni időben keletkezett. Eszerint annak, hogy a váltótörvény és egyéb törvényeink a katolikus ünnepnapokat „Gergely-naptár szerinti ünnepeknek“ nevezik, semmi jelentősége nem volna és ha azok közül egyik-másik a katolikus egyház által eltöröltetik, ép úgy megszűnik törvényeink értelmében is ünnep lenni, mint a hogy ugyanazok értelmében is ünneppé lesz egy a katolikus egyház által újonnan kreált ünnepnap. Egy pápai motu proprio mindenesetre illetékes az ünnepek módosítására és amire a naptár megalkotója, Gergely pápa, jogosítva volt, arra a mostani pápa is hatáskörrel bír. Tehát ott, ahol törvényeink a Gergely-naptárra hivatkoznak, a jelenlegi pápai intézkedéssel elrendelt módosítások tekintetbe veendők és az illetékes faktor által eltörölt ünnepnapok köznapoknak lesznek tekintendők, amelyekben váltócselekmények foganatosíthatók, dacára hogy az eredeti Gergely-naptárban mint ünnepek szerepelnek. Természetesen nem esik ezen tekintet alá Szent-István napja, amely, ép úgy mint április 11-ike, az állam által meghatározott nemzeti ünnep és egyúttal az 1891 : XIII. t.-cikk által az ipari munka tekintetében is szünnapnak deklarált ünnep.

Ezzel az okoskodással szemben azonban egy másik álláspont abból indulhat ki, hogy az eddigi Gergely-féle naptár, mely a reáshivatózó illető törvényeink kiegészítő részét képezi, mint ilyen nem módosítható semmiféle pápai rendelkezés által, mely nálunk jogforrást nem képez. Törvényeink értelmében tehát csak a régi Gergely-naptár szerint történhetik a határidő számítás és az ünnepek meghatározása mindaddig, míg a magyar törvény-

hozás is a pápai motu proprio-nak megfelelően nem módosítja az eddigi Gergely-naptárt.

Véleményünk szerint a kérdés eldöntése azon fordul meg, vajjon törvényeinknek a Gergely-féle naptárra való hivatkozása, mint rendszerint valamely jogszabályban való hivatkozás egy más jogszabályra, *konformizáló* jellegű-e, amely a hivatkozott tételt mindenkor változásaiban is követi, avagy *incorporatív* jellegű-e, mely a hivatkozás útján bekebelezett szabályok ezen translatív érvényét a principalis tovább fennállástól függetleníti? Vagyis a mindenkor hatályos, avagy a hivatkozás időpontjában hatályban volt „Gergely-féle naptárra“ hivatkoznak-e törvényeink? Tekintve, hogy a hivatkozó törvényeink különböző időpontból valók és mindig különböztetés nélkül csak a „Gergely-féle naptár“-t említik (ámbar ezen különböző időpontokban a Gergely-féle naptár nem is módosult), mégis azt hisszük, hogy ezen hivatkozásoknak az az értelmezése helyes, amely szerint irányadó a mindenkor Gergely-féle naptár. Emellett szól az is, hogy törvényeink nem mindig „Gergely-naptár szerinti ünnepnapról“, hanem gyakran, — és pedig ugyanazon törvény is, — csak általában „ünnepnapokról“ (Bünt. prdt. 10. és 11. §§) vagy „közönséges ünnepnapokról“ (keresk. törv. 329., 330. §§) szólnak. Miután pedig azt a kérdést, vajjon valamely nap ünnepnap-e, lehetőleg kongruens módon kell eldönteni egész jogrendszerünkben, és miután a római katolikus ünnepnapokat kétségtelenül az egyház van hivatva meghatározni: ennél fogva megfelelőbb eredményre jutunk, ha a fentismertetett álláspontok közül az elsőt követve, „Gergely-naptár szerinti ünnepnapnak“ is csupán a módosított naptár szerinti ünnepet tekintjük.

Bizonyos azonban, hogy, amint láttuk, az ellenkező vélekedés mellett is hozhatók fel érvek és hogy egy ily eminensen gyakorlati fontosságú kérdést mielőbb illetékes módon kellene eldönteni. Mert most a helyzet az, hogy ha például a második óvási nap egy ilyen kétes ünnepnapra esik, óvatosságból úgy ezen a napon, mint a következő napon is fel kell venni az óvást, amint azt az április 11-iki ünnep tekintetében a curiai teljes ülési határozatig tudtunkkal gyakorolták is. Ez pedig mindenesetre tartathatlan helyzet.

H.

A közjegyzőhelyettes eseti bejelentési kényszeréről.

A közjegyzőhelyettes jogkörét az 1886 : VII. t.-cz. 5. §-ának rendelkezése abban határozza meg, hogy a közjegyző mindennemű közjegyzői teendőire nézve vele helyettesítheti magát.

A helyettesi jogkörnek a közjegyzői jogkörrel való azonossága adja meg tárgyilag a helyettesi intézmény, alanyilag a helyettes állásának fontosságát; így tehát a szakbeli képzettséggel, hogy vele járjon az egyén kifogástalan volta; miért is egyrészt a tényleg működő helyettes és a közjegyző személye azonosnak jelentkezik a közönség részéről, belső kölcsönös viszonyok pedig egyedül a római jog fides-én alapulhat.

Ezek a sokfelé viszonyuló anyagi, kulturális és etikai szempontok, valamint igazságügyi igazgatási érdekek egyaránt megkövetelik nemcsak a helyettes bejelentését, hanem — fokozott mérvben — a közjegyzői kamara kifejezett állásfoglalását is, ami abban nyilvánul, hogy a kamara a helytestest bejegyzi vagy bejegyzését mellőzi.

Igy is rendeli ezt az 1886 : VII. t.-cz. 5. szakasza. A kamara mint az igazságügynek a birói és ügyvédi intézménnyel akár a feladat fontossága, akár erkölcs szempontjából feltétlenül egyenlő tényezője bármely irányban megnyilatkozik, megnyilatkozása még solennitas nélkül is súlyt és tekintélyt igényel és nyer.

Igy van ez a helyettes bejegyzésével is, mely a kamarának épen nem legcsekélyebb, pusztán formális ténye.

A bejegyzést semmiesetre sem tekinthetjük a bejelentés kényszerű következményének, mert a kamara, ha teljes bizalommal van is a bejelentő közjegyző választása iránt, ezt nem írja giróként a helyettes javára; ez a kamarai intézmény komolyságának és tekintélyének rovására menne.

Mivel indokolható tehát, hogy a bejegyzett helyettes ebbeli működési joga csak esetről-esetre való bejelentésre s illetve a kamarának esetről-esetre való beleegyezésével éled fel?

Ha a helyettes időközben érdemlenné válnék tisztére, ezt elsősorban a bejelentő közjegyző bírálja el s a bejegyzést törölteti.

Ha pedig a kamara erről tudomást szerez, akkor úgyis megfelelően intézkedik. Melyik az az ok vagy cél, amely a kamarát, már egyszer kijelentett akaratával szemben ugyan-

abban a kérdésben korlát nélkül ismétlődő állásfoglalásra, — a közjegyzőt szinte szakadatlan azonos bejelentésekre kényszeríti?

A helyettes működési jogának szünetelését nyíltan kellett volna a törvényben kimondani, ha erre szükség van; amit azonban kizártnak kell tekinteni; nem pedig a sorok közül kiéreztetni; mert ilyen alakban az idézett törvény 6. §-a csak zavart okoz annál inkább, mert a helyettesek újabb kategóriáját határozza meg az előzetesen bejelentett helyettes fogalmával.

Ugy látszik, hogy ezt az állandó és ideiglenes helyettesi minőségre való célzásnak, utalásnak kell tekinteni.

A céltalan rendelkezés, kétségtelen, vonzza a hasonló természetű rendelkezéseket.

A 6. szakasz első mondata és utolsó bekezdése tehát hatályban maradhatna; de többi szövege cél és ok nélkül szükködik s a helyettes jogkörének és jogintézményének lényegével ellenkezik.

Nemcsak a közjegyzői díjak elégtelen volta, de az ilyen hibák is, úgy a helyettesi intézmény fontossága egyaránt követelik az egységes közjegyzői törvény mielőbbi megalkotását.

E kérdéssel kapcsolatban legyen szabad ötletszerűen a törvénynek egy-két figyelemreméltó rendelkezésére mutatnom.

Az együttes önálló működést kizárja az 1886: VII. t.-cz. 5. szakaszának amaz intézkedése, hogy a helyettes ebbeli jogköre csak a közjegyző akadályoztatása esetében éled fel.

Az akadályoztatásnak a törvény azonban csak két esetét jelöli meg és pedig a távollétet és a betegséget s így ez okok híján a közjegyzőt a helyettesítés joga nem illeti meg.

E kérdés keretében különös figyelemreméltó az 1874: XXXV. t.-cz. 49. §-a, mely a közjegyzőnek az eljárásból való kizárása eseteit sorolja fel, amikor is a helyettesítést okszerűleg kizártnak kell tekintenünk s így a helyettes ily esetben saját jogán látszik eljárni; e szempontból fontosak az idézett törvény 7. és 60. §-ainak a nyelvjogositvánnyal kapcsolatos rendelkezései, amikor a közjegyző nyelvjogositványa hiányában az ilyennel rendelkező helyettes ugyancsak saját jogán látszik működni.

Dr. Huf József
szegedi kir. közjegyzőhelyettes.

Felsőbirósági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

200. *A szabadkai kir. törvényszék:* Alperest kötelezi, hogy felperesnek 2850 K-át s járulékait fizessen, a felperest ezt meghaladó keresetével elutasítja.

Indokok: Néhai P. M. a 31/905. sz. közokiratba foglalt végrendelete szerint felperesnek hagyományozott 1000 K készpénzt és öt darab részvényt. Felperes azért, mert ezen végrendelet azon alapon lett érvénytelennek kimondva, hogy a végrendeletet készítő alperes kir. közjegyző az 1874: XXXV. t.-cz. 72. §-ának e) pontját és a 78. § rendelkezéseit megsértette, alperes ellen ugyanezen t.-cz. 172. §-a alapján a hagyomány erejéig kártérítési igényt támaszt.

A lefolyt perek ítéletei szerint örökhagyó végrendeletei azért lettek érvényteleneknek kimondva, mert a kir. közjegyző a szolgálatában állókat alkalmazott tanukul, s mert bár a végrendelet csak a bunyevác nyelvét értette, melyen a kir. közjegyző okiratot felvenni jogosítva nem volt, a magyar nyelven felvett végrendeletnél hites tolmácsot nem alkalmazott.

A közjegyző elleni kártérítési kereset előzetes fegyelmi eljárás nélkül elbíráható, azért alaptalan az alperesnek az az érvelése, hogy a keresetet fegyelmi eljárásnak kellett volna megelőznie. Elsősorban azt vitatja alperes, hogy a végrendeletek az ő mulasztása és hibája nélkül is érvénytelenek lettek volna a végrendelet elmebetegsége okából. A végrendelet érvénytelenítési perben azonban a végrendelet épelméjűsége lett megállapítva.

Helyt kellett adni a bizonyításnak arra, hogy a végrendeletkészítő a végrendeletek készítésekor szabad elhatározási képességgel bírt-e.

A tanuk vallomásából ezuttal is megállapítandó volt, hogy a végrendeletet a végrendeletkészítő elmebetegsége miatt érvényteleníteni nem lehet.

A perben döntő az, hogy mily alapon érvénytelen az a végrendelet, amelylyel a végrendeletkészítő az előző végrendelet intézkedéseit visszavonta és megsemmisítette, s amelyben felperes hagyományosként jelentkezik.

P. I. és M. I. végrendeleti tanuk vallomásuk szerint a végrendeletet készítő közjegyzőnek fizetéses alkalmazottjai voltak. Az, hogy ezek napidíjasok voltak, a szolgálati viszonyon nem változtat, úgy az sem, hogy ezen tanukat nem az alperes fogadta fel és

fizette, hanem a bejelentő helyettese, a végrendelet készítő dr. M. A. Az sem bir megállható alappal, hogy a végrendelet, ha mint közvégrendelet megdől, megáll, mint magánvégrendelet, mert a szükséges három tanu hiányzik, amennyiben magánvégrendeleten a közjegyző két tanut nem helyettesít.

Ekként alperes a végrendelet készítésénél az 1874: XXXV. t.-cz. 72. §-ának e) pontjában előirt rendelkezést be nem tartotta.

Az is bizonyítva van, hogy alperesnek bunyeváczy nyelven okirat kiállítására jogosítványa nincs, ezt a hiányt nem pótolja az, hogy a végrendeletet készítő helyettese a bunyeváczy nyelvet beszélte, minthogy a végrendelet készítő magyarul nem beszélt és alperes a végrendelet készítésekor hites tolmácsot nem alkalmazott; ezekből következik, hogy alperes a végrendeletnek írásba foglalásakor megsértette az 1874: XXXV. t.-cz. 78. §-ának rendelkezését.

Mindezek után megállapítatik, hogy az örökhagyó végrendeletei az alperesnek hibája és mulasztása miatt érvénytelenek, s minthogy törvényes öröklés állott be, stb., stb.

Miután a kir. közjegyző az 1874: XXXV. t.-cz. 172. §-a értelmében mindazon károkat, amelyeket köteleességsértés vagy mulasztásból másoknak okoz, megtéríteni tartozik, alperest a rendelkező rész értelmében marasztalni kellett. (1911. január 19. 765/911. sz. a.)

A szegedi kir. tábla: Az elsőbiróság ítéletét abban a részében, melylyel az alperes kártérítési kötelezettségét megállapította, indokai alapján helybenbagyja; azon részében azonban, melylyel alperest 2850 K s járulékaival fizetésére kötelezte, megváltoztatja s alperes terhére fizetés helyett csak biztosítékadási kötelezettséget állapít meg azért, mert a végrendelet érvénytelenítése folytán a törvényes öröklés esete következvén be, annak rendjén P. A. részére 17,619 K érték helyezettett gyámhatósági kezelésbe.

A gondnokság alatt levő 83 éves P. A. után felperes is a törvény alapján van hivatva örökösödni, P. A. személyi viszonyainál fogva alig tehető fel azon esetnek a bekövetkezése, hogy felperes P. A. után ne jusson olyan értékhez, amely érték a végrendelet érvénytelenítése folytán P. M.-ről hárult P. A.-ra; s így ha alperes már most fizetne a felperesnek, az az eset állana elő, hogy felperes a P. M. neki végrendelete alapján már most megkapná azt, amit P. M. neki akart juttatni, s a P. A. halála után ennek a hagyatékából ugyan, de mégis a P. M. vagyonából ismételtén részesülne.

A végrendelet érvénytelenítése folytán az alperes kártérítési kötelezettsége már bekövetkezett ugyan, de fizetni alperes még nem köteles, mert a felperesnek szánt örökség P. A.-nál van, csak ennek halála és hagyatékának felosztása után lehet megállapítani azt, hogy felperes milyen kárt szenvedett azon az alapon, hogy a P. M. által felperesnek juttatni kívánt értéket nem felperes, hanem

P. A. kapta meg; ily körülmények közt pedig csak biztosítékadásnak van helye. (1911. okt. 18. 921/911. sz.)

A kir. Curia: A másodbiróság ítéletét indokolása alapján helybenhagyja. (1912. április 16. 5509/1911. sz.)

*

201. A felperes keresetében a néhai D. J. örökhagyónak dr. B. F. turóczszenmártoni kir. közjegyző által magyar nyelven közokiratba foglalt végrendeletét nemcsak azon az alapon kérte érvénytelennek kimondani, hogy az eljáró közjegyző nem tudott tótul, a végrendelet készítő pedig csak ezen a nyelven értett, hanem amiatt is, mert az okirat nyelvét — a magyart — a végrendelet tanuk sem értették. A felperesnek ezt az állítását az alperes nem tagadta.

Ilyen körülmények között az örökhagyó végrendelete érvénytelen. Az 1876: XVI. t.-cz. 21. §-a, illetve az 1874: XXXV. t.-cz. 82. §-a értelmében ugyanis a kir. közjegyző által felveendő végrendeletek tekintetében, a közjegyzői törvény 82. §-ában külön megállapított érvényességi kellékeken felül, mint további érvényességi kellék, szükséges azoknak az érvényességi kellékeknek a megtartása is, amelyek a közjegyzői okiratokra előszabva vannak.

A most hivatkozott törvény 72. §-a értelmében azonban ezen általános kellékek szempontjából az ügyleti tanukra nézve még különösen az kívántatik meg, hogy közülük legalább az egyik írni és olvasni tudjon, hogy pedig az írni és olvasni tudás csakis az aláírt okirat nyelvére vonatkozhat és ennek következtében az említett kellékekkel bírónak csak az a tanu tekinthető, aki az okirat, a felforgó esetben a végrendelet nyelvét bírja, magából a dolog természetéből és a törvény rendelkezésének céljából, nevezetesen abból következik, hogy a tanu csakis abban az esetben képes magán az okiraton a végrendelet alkotásakor igazolni azt, hogy az okiratnak felolvasott tartalma magának a végrendeletnek megfelelően van az okiratba felvéve, ha az okirat nyelvén írni és olvasni tud.

Ezt támogatja a magánvégrendelet tanuira vonatkozóan az 1874: XXXV. t.-cz. 72. §-ában foglalt rendelkezéssel lényegileg megegyező tartalommal az 1876. évi XVI. t.-cz. 4. §-ának a birói gyakorlatban állandóan követett s a fentebb előadottaknak megfelelő értelmezése is, mert törvényértelmezési szabály az, hogy az azonos jogi célú szolgáló hasonló jogintézmények és rendelkezések lehetőleg azonosan értelmeztesenek.

Magából ebből az értelmezésből önként következik, hogy az ügyleti tanu hiányzó nyelvismeretét tolmács alkalmazása nem pótolhatja.

Az örökgyó végrendelete ezen az alapon érvénytelennek mondatván ki, felesleges a felperes által felhozott egyéb érvénytelenségi ok elbírálása. (Curia 1912. április 1. 5062/1911. sz.)

*

202. A védekezett elsőrendű alperes az ellenirathoz másolatban csatolt és nem kifogásolt közjegyzői okiratba foglalt adásvételi szerződésre hivatkozással azt vitatta, hogy a gy—i 296. számú telekjegyzőkönyvben felvett hagyatékot képező ingatlanokat is megvette férjétől, az örökgyótól; a közjegyzői okirattól azonban ezen ingatlanok tévedésből kimaradtak, mely tényállításai bizonyítására a közjegyzői okirat felvételénél ügyleti tanukul közreműködött M. N. és M. P. kihallgatását kérte.

Az 1886: VII. t.-cz. 22. §-ában foglalt az a kötelező jogszabály, mely a házastársak közt ingatlanokra vonatkozólag létrejött adásvételi szerződések érvényességére a közjegyzői okirati kényszerrel írja elő, nem zárja el az érdekelt ügyfelet annak bizonyíthatásától, hogy az okirat felvétele körül tévedés merült fel, a felforgó esetben tehát a védekezett alperesnek jogában állott bizonyítani, hogy a jelzett hagyatéki ingatlanok is adásvétel tárgyát képezték s ekként ő azokra is tulajdonjogot szereztén, nem képezik férjének, az örökgyónak hagyatékát.

Tekintve azonban, hogy a közjegyzői okirat világos és határozott tartalmával szemben a kihallgatott M. N. és M. P. ügyleti tanuk vallomásaival az alperes tényállításai bizonyítottaknak nem tekinthetők, mert a tanuk nem igazolják, hogy örökgyó a hagyatéki ingatlanokat is eladta nejük:

ezekből az indokokból s a másodbiróság által felhívott és felhozott s ezekkel nem ellenkező többi indokokból a másodbiróság ítéletét helybenhagyni kellett. (Curia 1912. május 8. 534. sz.)

= A férjnek az a nyilatkozata, hogy üzletét nejére átruházta, az 1886: VII. t.-cz. 22. §-ára tekintettel, a kötelező közjegyzői okiratot nem pótolhatja. *Dtár* III. f. IV. 6. — A házastárs, aki házastársától azt követeli vissza, amit ez a köztük felforgó, de érvénytelen jogügylet folytán kapott, az 1886: VII. t.-cz. 22. §-a értelmében csak a magánokirattal való bizonyítástól van elzárva, minden egyéb bizonyítási eszközt azonban, tehát főesküt is, jogosan vehet igénybe. *Dtár* III. f. XXIV. 116. — (Ugyanez a szabály a hozomány átvételének bizonyítására kimondatott *Dtár* III. f. III. 77., III. f. XV. 126. sz. a.) — V. ö. *Dtár* IV. f. V. 99., *Magánjogi Dtár* I. 156.

*

203. Nem volt figyelembe vehető az az alperesi kifogás, hogy felperes a hozomány átadását tanusító közjegyzői okirattal nem rendelkezik, mert jóllehet az 1886: VII. t.-cz. 21. §-a a hozomány átadásának, illetve átvételének okirat által való bizonyítását csak közjegyzői okirat feltételéhez köti, ebben az esetben azonban a keresetben érvényesített hozomány átadása a B) alatti feljegyzési könyv adatain kívül a tanuk vallomása által is legyőzött és így azok a közjegyzői okiratot pótolják. (Curia 1912. március 26. 4601/1911. sz.)

*

204. A P. Gy. utóda cég egyéni cég s annak egyedüli tulajdonosa L. L.-né alperes: minthogy pedig a cég az a név, amely alatt a kereskedő üzletét folytatja s amelyet aláírásul használ, L. L.-né cégeljárásának a váltóra való rávezetése ugyanazon elbírálás alá esik, mintha az ő polgári neve vezetett volna a váltóra.

Az 1886. évi VII. t.-cz. 23. §-ának b) pontja szerint azonban házastársak közt váltóbeli kötelezettség vállalására szóló különös meghatalmazásoknál a jogügylet érvényességéhez közjegyzői okirat kívántatván meg, az enélkül adott meghatalmazás alapján a meghatalmazott által a váltóra vezetett aláírásból érvényes váltókötelezettség nem származik.

Téves tehát az elsőbiróságnak az az álláspontja, hogy alperest kötelezi az a cégeljárás, amelyet a férje szóbeli meghatalmazás alapján, de anélkül vezetett a váltóra, hogy felesége őt erre közjegyzői okiratban felhatalmazta volna; — mert a váltóügylet s a váltókötelezettség épen azáltal jöven létre, hogy a kötelezett név vagy cég aláírása a váltóra vezetetik, a feleség cégeljárásának a férj által a váltóra vezetése közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazás nélkül nemcsak azon esetben érvénytelen, ha a nő a férjét arra hatalmazta fel, hogy helyette váltói kötelezettséget vállaljon, hanem azon esetben is, ha a feleségnek a férje részére adott szóbeli meghatalmazása úgy szól, hogy a férj a feleségének cégét a felesége helyett írja a váltóra.

Minthogy pedig felperes bizonyítani kívánta, hogy a váltón levő elfogadói cégeljárást alperes maga írta a váltóra, s hogy alperes közjegyzői okiratban hatalmazta fel férjét a kereseti váltónak vagy általában váltóinak aláírására: a felperes kínálta s alperes által elfogadott eskü megítélendő s a per kimenetele az eskü le vagy le nem tételétől függővé teendő volt. (Curia 1912. szeptember 4. 90. v. sz.)

*

205. Nem vitás, hogy az A) alatti egyezség megkötése idején 1906. január 3-án a felperes ellen annak neje, az időközben elhalt M. B. a közöttük fennállott házasság felbontása iránt a budapesti kir. törvényszék előtt bontópert folytatott, ugyszintén hogy a felperes említett neje ellen az ennek kezelése alatt álló 32,000 K különvagyonra kiadása iránt a wieni cs. kir. orsz. törvényszék előtt újított pert tett folyamatba.

Az A) a. egyezség 1. pontjában a nevezett házastársak abban állapodtak meg, hogy M. A. az általa folytatott bontópert leteszi, s hogy a felperes fog neje ellen hűtlen elhagyás miatt új bontó keresetet indítani s egyidejűleg a házasságuknak kilátásban álló felbontása esetére az abból származott Mária Anna közös kiskoru gyermekük tartása és neveltetésére, valamint az ellentétes, vagyoni jogi igényekre vonatkozóan az A) alattiban körülírt egyezséget létesítették.

A vagyoni jogi igényeket illetően a felperes a 32,000 K különvagyon iránti követelését az A) alatti 5-ik pontjában egyezségiileg 26,160 K-ra szállította le, amely összegre egyidejűleg az alperestől törlesztésül 5000 K-t kapott. M. A. feljogosított, hogy az így fenmaradó 21,160 K-ból 5400 K-t a felperesnek 5800 koronás váltó elfogadmánya beváltására fordíthasson.

Az ezután fenmaradó 15,760 K-t s a perköltségek fedezésére 1000 K-át, összesen 16,760 K-át M. A. dr. R. K. közjegyzőnél azzal a visszavonhatatlan utasítással helyezett letétbe takarékbetét könyvben, hogy ebből az összegből 15,760 K-t s kamatait a felperesnek, 1000 K-át s kamatait pedig a felperes ügyvédjének a házasságukat felbontó curiai ítélet felmutatása ellenében szolgáltatasson ki.

Nem vitás az sem, hogy a felperes a 3% alatti jegyzőkönyvben a bontó kereset beadására 1906. június 1-ig előírt határidőn belől 1906. február 12-én neje ellen hűtlen elhagyás miatt a bontópert megindította, továbbá hogy ennek folytán a budapesti kir. törvényszék az 1906. évi márczius hó 6-án 10,715 sz. alatt meghozott ítéletével a nevezett házastársak házasságát felbontotta, amely ítéletet a budapesti kir. tábla 1906. márczius 22. napján 3079. sz. a. kelt ítéletével helybenhagyta és hogy az akkor még hatályban levő eljárási szabályok értelmében a bontóper iratai az alsóbirósági ítéleteknek hivatalból leendő felülvizsgálása végett 1906. évi márczius 22. napján a m. kir. Curiahoz felterjesztettek; miután azonban M. A. időközben 1906. márczius hó 21. napján elhalálozott, a kir. Curia a periratokat az ítélethozatal mellőzésével az elsőbirósághoz visszaküldötte.

Ezek szerint a felperes mindazokat a cselekményeket teljesítette, amelyek a házasság felbontásának kieszközlésére alkalmasak voltak s a curiai ítélet meghozatala a felperes hibáján kívül a felek által az A) alatti egyezség megkötésénél előre nem látott s számba

nem vett véletlen haláleset bekövetkezése miatt maradt el, ami azonban a felperes kárára nem szolgálhat s az A) a. egyezség hatálytalanságát annak dacára sem vonhatja maga után, hogy a házastársak által az A) alatti első pontjában az egyezség érvényesége kifejezetten attól tétetett függővé, hogy a felek házassága a felperes által megindítandó kereset folytán felbontassék, mert az A) alatti egész tartalmának figyelembevétele mellett kétségen kívül megállapítható az, hogy annak megkötésénél a szerződő házastársak szándéka nyilván arra irányult, hogy vitás vagyoni viszonyait a házasság megszűnése esetére a további perlekedés elkerülésével egyezség útján végleg rendezzék, ami M. A. elhalálása után annak örökösére, a kisk. I. r. alperesre sem tekinthető hátrányosnak.

Ennek a véleménynek helyességét megerősíti az A) a. egyezség 6. pontjának az a rendelkezése is, hogy az A) a. egyezség hatálytalansága, illetve az egyezség megkötését megelőzően fennállott jogi helyzet a felek között csak abban az esetben következik be, ha a felperes a bontókeresetet visszavonná, vagy azzal a saját perbeli magatartása folytán utasíttatná el anélkül, hogy arra M. A. alkalmat szolgáltatott volna, amely esetről szó sem lehet. A felhozott indokokból a kir. Curia az I. r. alperesre vonatkozó részében mindkét alsóbiróság ítéletét részben a fentiek szerint megváltoztatta s nem vette figyelembe az I. r. alperesnek a turpis causára alapított kifogását se, mert a házastársak nincsenek elzárva attól, hogy házasságuk felbontása vagy megszűnése esetére vitás vagyoni viszonyait egyezségiileg rendezhessék.

Felperesnek a kamatok kiegészítése iránt előterjesztett kérelmét el kellett utasítani, mert az egyezség alapján ilyen igényhez joga nincs. (Curia 1912. május 15. 5063/1911. sz.)

= A birói gyakorlat szerint az elválásra való megegyezés érvénytelen. Ha felperesnek az életközösség visszaállítására komoly szándéka nem volt, hanem a házassági kötelék visszaállítására való felhívással csak bontó okot kívánt megállapítani: a HT. 77. §. b) pontja alapján való eljárásnak helye nem lehet. *Dtár* III. f. XXI. 34. — Habár felek közjegyzői okiratban abban állapodtak meg, hogy elválnak s a házassági együttélést meg is szüntették: a házassági életközösség céljával ellentétes és közjegyzői okiratba joghatályljal be sem foglalható ez a megegyezés nem gátolhatta felperest abban, hogy alperestől az életközösség visszaállítását kívánja. *Dtár* III. f. XXIV. 21.

Hagyatéki eljárás.

206. A másodbiróság ítéletének nem felebbezett az a része, amelylyel felperes kereseti követelésének egyrészével elutasított, nem érintik; annak az alperesek által beadott felebbezéssel megátadott többi része pedig abban az értelemben, hogy alperesek a másodbiróság által megítélt tőkét és kamatát mint a Derecskén

1890 január 14-ik napján elhalt M. J. hagyatéki tömegének egyik alkatrészét a hagyatéki bíróságnál tartoznak letétbe helyezni és azzal a kijelentéssel, hogy erre a letétbe helyezendő összegre vonatkozólag a felperes mint a nevezett örökhagyó egyik törvényes leszármazójának engedmény folytán jogutóda jogelődének törvényes örökösödésen alapuló igényét a hagyatéki bíróságnál örökösödési eljárás útján érvényesítheti, egyébként helybenhagyatik.

Indokok: A másodbiróság ítéletének felebbezéssel megtámadott része, annak a megjegyzésével, hogy a perreutasító határozat meghozatalával az örökösödési eljárásnak perenkivüli része csak abban az esetben nyer teljes befejezést, ha a hagyaték átadása az örökösödési perben hozott jogerős ítélet végrehajtásának útján történik meg, egyebekben a benne felhozott és felhívott vonatkozó indokok alapján és a kereset fő tárgyára vonatkozólag főleg azért volt a rendelkező részben meghatározott értelemben helybenhagyandó, mert a hagyaték átadása és az örökösök birói elismerése előtt bármely öröklésre hivatott igénylőnek joga van ahhoz, hogy a hagyatékhoz tartozó s a hagyatéki leltárba fel sem vett aktív követelés behajtása iránt az örökösödési eljárás keretén kívül s a hagyatéki bíróság igénybevétele nélkül saját felperessége alatt pert indíthasson: az a körülmény tehát, hogy per tárgyat képező s még el nem döntött kérdés az, hogy M. J. hagyatékára nézve törvényes vagy végrendeleti örökösödésnek van-e helye? nem akadályozhatta a felperest, mint a nevezett örökhagyó törvényes örökösödési igénynyel fellépett, de a végrendeleti örökössel szemben perre utasított egyik leszármazójának, M. D.-nek engedmény folytán jogutódát abban, hogy a nevezett örökhagyó alperesek ellen fennálló követelésének az engedményben meghatározott saját vagyoni érdekeltségének keretében való megítélése iránt keresettel lépjen fel az alperesek ellen.

Ennek folytán s tekintettel arra, hogy a kereset tárgyává tett követelés fennállását a másodbirósági ítéletben felhívott vonatkozó indokok alapján a kir. Curia is bizonyítottan találta: a másodbiróság ítéletének a kereset fő tárgya felett rendelkező részét helyben kellett hagyni.

Minthogy azonban a felperes mint M. D. jogutóda a csatolt engedmény szerint is az alpereseket terhelő követelésre vonatkozólag csak az engedményezőt, mint az örökhagyó hitelező egyik leszármazóját törvény alapján megillethető örökösödési jog érvényesítéséhez szerezte meg a jogosultságot, az örökösödési jogot pedig valamely hagyatéki tömegre vonatkozólag a hagyatéki bíróság előtt örökösödési eljárás útján lehet érvényesíteni: az ítéletben azt is ki kellett mondani, hogy alperesek a megítélt tőkét és kamatjárulékát a hagyatéki bíróságnál mint M. J. örökhagyó hagyatékához tartozót kötelesek birói letétbe helyezni és hogy felperes erre a behajtott követelésre vonatkozó jogát mint a törvényes

öröklésre hivatott egyik örökös jogutóda csak örökösödési eljárás útján érvényesítheti. (Curia 1912. április 23. 3428/1911. sz.).

*

207. A néhai E. A. hagyatékának tárgyalásakor ennek egyik örököse E. E., akinek jogán a felperes fellép, a hagyatékra nézve egyfelől törvényes, másfelől végrendeleti öröklés alapján örökösül jelentkezett s ez alapon örökrészét átadni kérte.

A dolog ily állásában nevezett örökös az öröklést már elfogadván, ennek érvényesítésére az 1881 : LX. t.-cz. 138. §-a és az 1894 : XVI. t.-cz. 3. §-a alapján az ő hitelezője a felperes is jogosult, miért is a felperes keresetösségi jogát meg kellett állapítani. (Curia 1912. április 30. 5481/1911. sz.).

Telekkönyvi rendtartás.

208. A tényállás a következő: Az ingatlan vevője a tulajdonjog bekebelezése iránti kérvényben azt jelentette ki, hogy a kérvényéhez csatolt közjegyzői okirat alapján a tulajdonjog átruházásán kívül egyéb bejegyzést nem kíván. Erre tekintettel a bejegyzést a tkvi hatóság az eladóknak vételárhátralékot képező hat—hatezer koronás követelésének biztosítása iránt nem tett és utóbbiakat nem is értesítette. Az eladók utólag a zálogjognak az időközben bekebelezett jelzálogjog fölött elsőbbséggel való bejegyzését kérték. A marosvásárhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság a kérelemnek helyt adott, az időközben zálogjogot nyert hitelező felebbezésére azonban a marosvásárhelyi kir. ítéltábla az elsőbirói végzés megváltoztatásával, a folyamodókat azzal a kérelmükkel, hogy követelésük az időközben zálogjogot nyert hitelezőt megelőző rangsort nyerjen, elutasította. A m. kir. Curia: A másodbiróság végzését megváltoztatta és az elsőbiróság végzésének a rendelkezését hagyta helyben a következő indokolással: A 10296/1910. sz. tkvi végzésnek azt a hiányosságát, hogy a tulajdonjog bekebelezésénél a szerződés 3. pontjában kötelezett 12000 K követelésnek is a bekebelezése a tkvi rendt. 130. § c) pontja értelmében hivatalból egyidejűleg el nem rendeltetett, a sértett fél kérelmére a felek meghallgatásának mellőzésével, a tkvi hatóság a nyilvánkönyvi jogot szerzett harmadik személyek elleni joghatályal abban az esetben pótolhatja kiigazítás útján, ha a kiigazítást kérő érdekelt félre nézve a hibás végzés elleni felfolyamodási, illetve felebbezési határidő még le nem járt, mert a későbbi jogszerzőnek tkvi joga az elévülési idő alatt (tkv. rend. 155. §) csak feltételes lévén, az elsőbiróság a sérelmes végzés kiigazítása,

illetve pótlása, iránt is, a tkvi rend. 168. § értelmében intézkedni jogosítva van. A fennforgó esetben pedig a 10296/910. sz. tkvi ügyiratok alapján megállapítható, hogy a tkvi hatóság a 12000 K követelést igénylő érdekelt kiskorúak érdekében is a végzésnek kézbesítését nem rendelte el, holott a tulajdonjognak elrendelt bekebelezésénél ezek is oly érdekelt felek, akik a tkv. rend. 138. § értelmében a végzés kézbesítését joggal igényelhetik. A kézbesítés elmulasztása következtében tehát velök szemben a hibás végzés elleni felelősségi határidő a kérvény beadásakor még le nem járván: a kiigazítás, illetve a végzés pótlása iránt az elsőbíróság az időközben 10306/911. sz. végzéssel zálogjogot szerzett hitelintézet jelzálogos hitelező elleni joghatálylyal helyesen rendelkezett. (1912. szeptember 17. 188. P. sz.)

*

209. A haszonbérleti jog, mint nem dologi jog, a tkr. 63. §-a értelmében csak abban az esetben jegyezhető be, ha annak bejegyzése kifejezetten megengedtetik, már pedig az 1498/1912. sz. kérvényhez mellékelte haszonbéri szerződés erre nézve mi rendelkezést sem tartalmaz. A kérdéses szerződésben egyébként a bérlemény tárgyát képező ingatlanok telekkönyvileg egyáltalán meg nem jelöltetnek (tkr. 122. §), az e hiány céljából az 1629/1912. sz. kérvény kapcsán utólag bemutatott községi bizonyítvány pedig erre vonatkozóan már annál fogva sem fogadható el, mivel a tkr. 127—129. §-ai értelmében minden egyes kérvény önálló tkvi ügyet képez s az mint ilyen intézendő el, következésképpen az egyidejűség kivételével, a későbbi rangsorban beadott kérvények s azok tartalma az előző számú kérvények elintézésénél figyelembe nem jöhetnek. (Curia 1912. október 8. 3779. sz.)

*

210. Felperes a per adatai szerint a kereseti váltót, dacára hogy azon két telepes van megjegyezve, csak az első helyen megnevezett Sz. A.-nál K. . .-n mutatta be fizetés végett s fizetés hiányában az óvást is csak itt vette fel, a másik telepesnél pedig a váltót fizetés végett be nem mutatta és meg nem óvatoltatta, miből következik, miszerint a fentebb említett joggyakorlat értelmében a váltó óvatolását el nem engedő B. Gy. alperessel szemben felperes a váltó visszkereseti jogát elvesztette, így az ellen a kereseti váltó alapján váltói úton keresetet sikeresen nem támaszthat. (Curia 1911. szeptember 25. 76. sz.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

211. A végrendeleten a tanuk nem igazolják, hogy azt az egyik tanu a végrendelező és a tanuk együttes jelenlétében felolvasta; mert a felolvasás igazolását nem foglalja magában sem a végrendelet záradékának az a kitétele, hogy az örökhagyó az okirat tartalmát jól ismerte, sem az a tény, hogy Sz. E. tanu a végrendeleten levő aláírása után azt is odaírta: „végrendelet író, felolvasó, megmagyarázó.“ Ekként a végrendelet nem felel meg az 1876: XVI. t.-cz. 6. §-ában írt alaki kellékeknek, azt mindkét elsőbíróság ítéletének megváltoztatásával a felperessel szemben érvénytelennek kellett nyilvánítani. (Curia 1912. február 28. 4220/1911. sz.)

*

212. Az örökhagyó által készített végrendelet és az arra vezetett záradék az 1876: XVI. t.-cz. 6. §-ában foglalt rendelkezésnek csak annyiban nem felel meg, amennyiben az a végrendelezőnek névaláírását és a névaláíró nevének kitüntetését nélkülözi. Az utólag nem pótolható ez az alaki kellékhány a végrendelet érvénytelenségét vonja maga után s ezen szempontból teljesen közömbös az a körülmény, hogy a végrendelező névaláírásának elmaradása csupán a végrendeletet szerkesztő B. A. közjegyző szórakozottságára vezethető vissza. (Curia 1912. márczius 5 4788/1911. sz.)

*

213. Az 1907 nov. 20-án felvett közjegyzői okirat tartalmából megállapítható, hogy elsőrendű alperes W. L. az 1910 április 9-én elhalt anyja életében ruházta át a nevezett örökhagyó után remélhető örökségi jutalékát felesége, a felperes javára. Minthogy azonban az anyagi jog szabályai megvonják a kötelező erőt az olyan szerződéstől, melyet még élő örökhagyó utáni öröklés tárgyában a törvényes öröklés körébe nem tartozó személyek kötnek, következésképpen a felperes és elsőrendű alperes közt létrejött szerződés semmis, melyből tehát sem jogok, sem kötelezettségek nem származnak: ennél fogva felperest keresetével el kellett utasítani. Mert a birói joggyakorlat szerint a meg nem nyílt örökség átruházására vonatkozó szerződés csak örökösök között jöhet létre jogérvényesen, ellenben az örökös által az örökségi kapcsolatban nem álló harmadik személy javára tett örökségátruházás érvénytelen. (Curia 1912. május 18. 3827/1911. sz.)

*

214. Az elsőbíróság ítélete helybenhagyatik indokaiból és azért, mert a k—i ingatlan jelenlegi értéke a felülepítmény nélkül (738 K) aránytalanul csekélyebb, mint a ráépített ház értéke (2000 K), már pedig, habár a meglévő ági vagyon az örökösöknek rendszerint természetben adandó ugyan ki, amidőn azonban az ági és szerzeményi vagyon oly módon vegyült össze, hogy az ági vagyontól el nem választható szerzeményi vagyon értéke az ági vagyon értékét tetemesen meghaladja, az ági vagyonnak természetben való kiadása már nem követelhető s az ági vagyon pénzbeli egyenértéke ítélendő meg. De meg a felek érdeke ellen is volna, ha az ingatlan tulajdonának a felperesek részére való megítélése s viszont a felpereseknek a felülepítmény értékének megítélésére való kötelezése esetén alperes ellen 2000 K érték erejéig az ingatlanból mint jelzálogból volna kénytelen kielégítést szerezni. (Curia 1912. márczius 26. 4549/1911 sz.)

*

215. A köteles rész kiszolgáltatása tekintetében az ajándékozás sorrendjére való tekintet nélkül az egyetemleges kötelezettség nem csupán a törvényes leszármazókat, hanem a törvényes leszármazóval együttesen megajándékozott házastársat is terheli. (Curia 1912. szeptember 11. 1034. P. sz.)

*

216. Az alperesek azzal védekeztek a felperes követelése ellen, hogy néhai K. P.-né a férjét jogos indok nélkül hűtlenül elhagyta s így a hitbérré érdemtelenné vált.

Ámde az alperesek jogi álláspontja téves; ugyanis a hitbér jogi természete, követelhetésének és elvesztésének feltételei Werbőczy Hármaskönyvében nyervén szabályozást, eme szabályozás szerint (I. 105. czim) az az asszony veszti el hitbérét, aki férje iránt tartozó hűségét megszegvén, házasságtörést követ el és ezért utóbb elválás következik be.

A Hármaskönyvben foglalt ez a rendelkezés a joggyakorlat által tovább képzettnek annyiban tekinthető, hogy a hitbérré való igény megszűnik nemcsak a házassági hűség megszegése esetében, hanem általában mindig, ha a házasság a hitbért igénylő fél vétke miatt felbontatik.

Felperes jogelődje tehát, ha jogos indok nélkül hagyta is el férjét, a házasság felbontásának hiányában a hitbérhez való jogát nem veszítvén el, a kir. törvényszék döntése a hitbérré vonatkozó anyagi jogszabályokat nem sérti.

Az itt előadottak értelmében alperesek panaszai sikerre nem vezethettek. (Budapesti tábla 1912. márczius 31. G. 658/911. sz.)

= Hűtlenség esetén a különben hitbérré jogosult ahhoz való igényét elveszti. *Dtár* r. f. XXI. 6. — A házasságtörés miatti elválásakor az írott hitbér visszavonható még az esetben is, ha a férj a házasság tartama alatt atyjától örökölt birtokot, — ugyanazt, melyet hitbérré leköltött — felerészben neje nevére kebelezte be. *Dtár* új f. IX. 2. — A hitbér a nő hűtlensége vagy férjének elhagyása esetére megszűntnek tekinthető. *Dtár* új f. XIII. 84. — V. ö. Magánjogi *Dtár* II. 59. sz. esettel és jegyzeteivel.

*

217. A férjét elhagyott és külföldre költözött nőt elhalt férje hagyatékára, mint érdemtelent, özvegyi jog nem illeti, noha férjét felhívta, hogy vele külföldön az életközösséget helyreállítsa, mivel az itthon levő férj külföldön lévő nejét követni és ott vele az életközösséget folytatni nem köteles. (Curia 1912. márcz. 26. 5084/911. sz.)

*

218. Az özvegyi jog az özvegyiség tartama alatt is — utólagos érdemtelenség okából — elenyészhetik, ha ez időben a nő oly magaviseletet tanúsít, melynélfogva férje életében sem tarthatna igényt a tartásra. (Curia 1912. május 14. 260/1912. sz.)

*

219. Az özvegynek feltétlenül joga van arra, hogy özvegyi jogának biztosítását az örökössel szemben követelje. (Curia 1912. április 23. 5317/911. sz.)

*

220. Az 1894 : XXXI. t.-cz.-nek nincs olyan rendelkezése, amely a már megállapított végleges nőtartási kötelezettséget a volt férjnek időközben rosszabbodott vagyoni helyzete, vagy volt neje vagyoni viszonyainak megjavulása esetén megszüntetné. Az id. t.-cz. 93. §-ában a férj tartási kötelezettségét megszüntető tényül egyedül a nő új házasságra lépését állapítja meg. Azonban az id. t.-cz. 92. §-ának azon intézkedéséből, hogy a tartásra nézve a házastársak szabadon egyezkedhetnek és arról a nő le is mondhat, okszerűen következik, hogy a házastársak a végleges nőtartási kötelezettség megszűnésének feltételeként egyezségileg a vagyoni viszonyaikban időközben bekövetkező változásokat is megállapíthatják.

Ámde ilyen megállapodást a felek közt létrejött A) a. egyezség nem foglal magában, a felek vagyoni viszonyaiban az egyezség megkötése után beállott változás tehát nem nyújt jogalapot felperesnek arra, hogy nőtartási kötelezettségének megszüntetése iránt keresettel felléphessen. (Curia 1912. április 1. 3833/1911. sz.)

*

221. A F. P. hagyatéka fölött tartott tárgyaláson az alperes özvegyi jogára vonatkozóan, az érdekeltek csak a törvénynek megfelelő nyilatkozatot tettek. Ebből tehát nem lehet megállapítani sem azt, hogy az érdekeltek az alperes özvegyi jogát egyezségileg rendezték, sem azt, hogy F. J., a felperesek jogelőde lemondott volna a törvényben gyökerező arról a jogáról, hogy mint F. P. fia, az alperes özvegyi jogának korlátozását kérhesse; tehát az időközben elhalt F. J. jogán az ő kiskorú fia, a II. rendű felperes is jogosítva van az alperes özvegyi jogának korlátozását kérni, de jogosítva van erre az I. r. felperes a maga nevében is, mert olyan esetben, amidőn az örökhagyó fia jogosítva volt az örökhagyó özvegyével szemben az özvegyi jog korlátozását kérni, ezt az időközben elhalt fiú özvegye is kérheti a maga özvegyi joga érdekében.

Ezek alapján s mert a másodbiróság a felpereseket a kereseti jog hiányából utasította el, a rendelkező rész értelmében kellett határozni. (Curia 1912. szeptember 24. 858. sz.)

*

222. Habár az örökhagyó a gyermek törvénytelenítése iránt pert nem indított, mégis — minthogy a törvényes örökösödés a törvényes származáson és vérségi kapcsolaton alapul és minthogy az örökhagyó által neje ellen indított házassági bontóperben jogerős megállapítást nyert felperesnek törvénytelen származása — kimondott, hogy a házasságtörésből származó gyermeknek az örökhagyó után nincs törvényes öröklési igénye, mert az örökhagyó menthető jogos tévedésben volt arra nézve, hogy a gyermek törvénytelen származásának a házasságbontási perben bíróilag történt megállapítása után neki külön törvénytelenítési pert kell indítania. (Curia 1912. szeptember 18. 1240. sz.)

Közlemények.

A magyar polgári törvénykönyv tervezetének átdolgozott új szövegével már elkészültek az igazságügyminiszeriumban s — amint értesülünk — a munkán most történnek az utolsó simítások: A legközelebbi héten már nyomdába adják és a jövő év elején bocsátják a jogászközönség rendelkezésére.

*

Az elmarasztalt kincstár. A bukaresti cs. és kir. osztrák-magyar konzulátus kiküldött közege egy ugyanott elhalt magyar alattvaló halálesetének felvétele végett 1903. július 19-én ennek lakásán megjelent, a haláleset felvételével kapcsolatban 78.000 lei névértékű román állami kötvényeket és 1600 lei készpénzt a konzulátusnak leendő beszolgáltatás céljából térítvény mellett átvett; ez értékből azonban csak 1431 lei készpénz került a konzulátushoz, mert a konzulátus kiküldött közege 169 leit saját céljaira elköltött, majd a 78.000 lei névértékű értékpapírral és a közte talált 1720 lei készpénzzel megszökött. Kézrekerítése alkalmával az értékpapirokból 13.000 lei névértékű értékpapír, a készpénzből pedig 2600 lei hiányzott. A bűnös konzulátusi tisztviselőt a karánsebesi kir. törvényszék mint büntetőbiróság a btkv. 381. §-nak 1. és 2. pontja szerint minősülő csalás miatt ítélte el. A tényállás alapján a Bukarestben elhunyt magyar alattvaló hagyatékátadó végzéssel igazolt örököse a budapesti kir. törvényszék előtt kártérítési pert indított a kincstár ellen. A budapesti kir. törvényszék a kincstárt az elsikkasztott értékek természetben való megtérítésére vagy 11.474 K 63 fill. megfizetésére kötelezte. A budapesti kir. ítéltábla helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

*

Az egységes bírói és ügyvédi vizsga tárgyában a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete az igazságügyminiszerhez a következő előterjesztést tette:

Nagyméltóságú Minister Úr! Kegyelmes Urunk!

Az egységes birói és ügyvédi vizsga tárgyában készült törvényjavaslat előadói tervezete tárgyában a kir. közjegyzői kar érdekében a következő előterjesztést bátorkodunk megtenni:

A tervezet 14., 18. és 19. §-a szerint ezentúl akik a jogi gyakorlatot kir. közjegyzőknél töltik, az ügyvédi kamara vezetne lajstromot, azok jogi gyakorlatáról az ügyvédi kamara állítana ki tanusítványt, és fölöttük még a fegyelmi biráskodást is az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága gyakorolná.

Tehát még azon jelöltek felett is, akiket — a közjegyzői pályára készülvén, az 1886: VII. t.-cz. (novella) 2. §-a értelmében a közjegyzői kamara jogosult közjegyzőjelöltül lajstromozni, a joggyakorlatról a jelöltnak igazolványt adni, 3. §-a szerint vele fogadalmat tétetni, a jogi gyakorlatról a 1874: XXXV. t.-cz. 20. §-a értelmében bizonyítványt adni, a novella 39. §-a értelmében működése és magviselete felett közvetlenül örködni, a közjegyzői törvény 167. §-a értelmében arra ügyelni, hogy másnemű gyakorlatba ne alkalmaztassék.

Továbbá az 1874: XXXV. t.-cz. 190. §-a minden közjegyzői kamara székhelyén külön fegyelmi bíróság alakítását elrendeli és ennek hatásköre alá utalja fegyelmi vétségek elkövetése esetén nemcsak a közjegyzőket és a helyetteseket, hanem a közjegyzőjelölteket is (novella 43. és 45. la-D.), ezekből kétségtelen, hogy az 1874: XXXV. t.-cz. a közjegyzői kart, mint külön autonóm kart szervezte és szigorúan elkülönítette az ügyvédi kartól.

Fölösleges rámutatnunk azon fontos igazságügypolitikai okokra, amelyeket a törvényhozás a kir. közjegyzői intézmény létesítése alkalmával szem előtt tartott, s amelyek arra indították, hogy teljesen elválassa a közjegyzői kart az ügyvédi kartól, úgyannyira, hogy a közjegyzőt minden peres ügyben való képvisellettől is eltiltotta.

Épen olyan felesleges rámutatnunk azon mozgalomra, amely az ügyvédi karban a legközelebb lefolyt években kapott lábra, s amely ügyvéd-közjegyzőség rendszeresítését, s ami ezzel egyértelmű, a közjegyzői intézménynek tönkretételét, discreditálását célozza, s hogy ezen mozgalom oly erőre kapott volt, hogy a kérdés megvitatását az illető ügyvédi körök elég erősek voltak a múlt évi országos jogászgyűlés tárgysorozatába felvételni.

Bizonyára élénk emlékében van Nagyméltóságodnak a múlt évi jogászgyűlés lefolyása is, amelyen a közjegyzői kar a közjegyzői intézmény érdekében sikra szállott és sikerült a magyar jogászvilágot meggyőzni egyrészt arról, hogy a közjegyzői intézmény egyike azon ritka, idegenből átplántált intézményeknek, amely teljesen bevált, életképes és továbbfejlesztésre érdemes, másrészt arról, hogy az ügyvéd-közjegyzőség intézménye nálunk még kevésbé válna be, mint azon német államokban, amelyek-

ben még ugyan fennáll, de ahol a közjegyzőségnek az ügyvédségtől való teljes elválasztásának folyamata már szintén megindult, s hogy ezen érvek súlya következtében az indítványt a jogászgyűlés a napirendről egyszerűen levette.

A közjegyzői karnak is élénk és kellemes emlékében van Nagyméltóságodnak azon meleg és rokonszenves nyilatkozata, amelyet az ugyancsak a múlt év őszén megtartott országos közjegyzői congressus alkalmával a Nagyméltóságodnál tisztelgő közjegyzői kar vezetőjének megnyugtató válaszul adott, elismervén a közjegyzői intézmény czélszerű és szükséges voltát és kijelentvén, hogy ezen intézménynek mint teljesen önálló és az ügyvédi kartól teljesen elválasztott szervezetnek fenntartását, sőt továbbfejlesztését igenis kívánatosnak méltóztatik tartani.

Ezekután érthető, hogy fájdalmasan érintették a közjegyzői kart az egységes birói és ügyvédi vizsgát tárgyazó törvénytervezet 14., 18. és 19. szakaszaiban foglalt intézkedések, amelyek a közjegyzői kar autonóm jogait sértik, egyik legértékesebb jogától (az újabb közjegyzői generatio nevelésétől és iránvításától) megfosztják, vagy ebben legalább is érzékenyen megakadályozzák, az ügyvédségnek bizonyos tekintetben alárendelik, tehát megálázzák anélkül, hogy arra rászolgált volna.

De egyáltalában olyan nyomós okokat sem birunk találni, melyek a törvénytervezet azon sérelmes intézkedéseinek szükséges voltát igazolják.

Nem is tulajdoníthatjuk más körülménynek e sérelmes szakaszok intézkedését, mint hogy egynémely ügyvédi kamaránál azon gyakorlat fejlődött ki, a 22760/1906. igazságügyministeri rendelet 2-ik §-a 1. pontjának, (mely az ügyvédi vizsgákat szabályozza) téves értelmezése folytán, hogy a kir. közjegyzőknél joggyakorlaton lévő jelölteknek is csak azon esetben adott bizonyítványt, ha az illető jelölt az ügyvédi kamaránál is bejegyeztette magát, illetőleg az ügyvédvizsgáló bizottságok helytelenül, csakis az ügyvédi kamarák által igazolt joggyakorlatot vették figyelembe.

Bizonyára ezen téves gyakorlat szivárgott át a törvénytervezet nehezebb szakaszaiba, holott az lett volna a helyes és a kifejtettek szerint a törvény szellemének megfelelő gyakorlat, ha az ügyvédi vizsgára bocsájtás kérelmezése esetében a kérelmező a törvényes joggyakorlati idő kitöltését, ha a joggyakorlat egy részét közjegyzői irodában mint közjegyzőjelölt töltötte, külön közjegyzői kamarai bizonyítvánnyal igazolja ép úgy, mint a bíróságnál töltött gyakorlati időt az illető bíróság vezetőjének bizonyítványával kell igazolnia.

Azon tiszteletteljes kéressel járulunk tehát Nagyméltóságod elé, hogy a kérdéses törvénytervezet sérelmes 14., 18. és 19. szakaszait odamódosítani méltóztatassék, hogy azokról, kik a jog-

gyakorlatot kir. közjegyzőnél teljesítik s mint közjegyzőjelöltek közjegyzői kamaránál jegyeztetik be magukat: a közjegyzői kamara vezessen lajstromot, úgy mint eddig, az állítsa ki a joggyakorlat tartalmáról a bizonyítványt és a közjegyzőnél töltött önálló gyakorlat az ügyvédi vizsgálóhoz előírt gyakorlati időbe a közjegyzői kamara által kiállított bizonyítvány alapján számítassék be s a jelöltek felett a közjegyzői törvény 190. §-a értelmében megalakított fegyelmi bíróság gyakorolja a fegyelmi biráskodást.

S szintúgy kibővítendőnek tartjuk a törvénytervezet 20-ik §-át azon intézkedéssel, hogy a közjegyzőnél töltött joggyakorlat is figyelembe vétessék a nyugdíj kiszabásánál; tehát ezen szakasz 2-ik bekezdése akképen volna szövegezendő, hogy: „Az ügyvédnél vagy kir. közjegyzőnél töltött joggyakorlat idejéből egy évet a nyugdíj kiszabásánál szintén számításba kell venni.“

Méltányossági okból a tervezet 21-ik §-ának 2-ik bekezdésében a „királyi főügyészség tagjai“ szavak után „és a királyi közjegyzők“ szavak volnának beszúrandók.

A magyar királyi közjegyzők országos egylete választmányának 1912. szeptember havában tartott üléséből.

*

A közjegyzői hiteles kiadványoknak írógéppel való kiállítása tárgyában a magyarországi kir. közjegyzők országos egylete az igazságügyministerhez a következő előterjesztést tette:

Nagyméltóságú Minister Úr! Kegyelmes Urunk!

A magyarországi kir. közjegyzők országos egyletének központi bizottsága azon tiszteletteljes előterjesztést bátorodik tenni, hogy ama rendelkezést (22059/1888.), amely szerint a közjegyzői okiratokról kiadandó hiteles kiadványok géppírással nem állíthatók ki, hatályon kívül helyezni méltóztatassék.

A géppírás terén a modern technika olyan előrehaladott stádiumban van, hogy a géppírás is teljesen megbízható lett, s azok a hátrányok, melyek a kezdetlegesség idejében szükségessé tették az okmányoknál a géppírás használatának eltiltását, ma már egyáltalában nem forognak fenn, s ezt legjobban bizonyítja az, hogy maga az állam különböző és nagyon fontos administrationális, gazdasági és jogügyleti ügyeiben kivétel nélkül a géppírást használja; a bíróságok és hatóságok szintén géppírást vesznek igénybe s nem ritkán még milliós értékeknél a magánfelek is géppel írott szerződéseket kötnek s ezzel eléggé igazolva van, hogy a géppírás megbízhatósága ma már megnyugtató.

A közjegyzői okiratok eredeti példányai, vagyis az ősrat azonban, amelyet a felek aláírnak, továbbra is kézírással legyen

kiállítva, s mivel ezen közjegyzői ősrat mindenkorra a közjegyzői levéltárban őriztetik, ezért a hamisítás gyanuja esetén a való igazság az ősrat elővétele és összeolvasása által mindig bírói meggyőződésig feltétlenül megállapítható lesz. Az ellenőrzés tehát kétségen felül áll, mert akármikor megállapítható, hogy milyen tartalma van az eredeti okiratnak, amely a felek felolvasott, jóváhagyott és sajátkezüleg aláírt megállapodásait foglalja magában.

Azonban a géppírást, ha az megfelelő és már használatban levő legjobb minőségű géppel és olajos fekete festékű írószalagok alkalmazásával eszközöletik, sokkal nehezebben változtatható meg, mint a kézírás, mert ismeretes, hogy a tintát vegyi szerekekkel fel lehet oldani és a papirosról nyom nélkül eltüntetni, de a géppel leütött betűket nem lehet a papirosról úgy eltávolítani (kivéve a szénszalagos géppírást), hogy ezek nyomai még szabad szemmel is feltűnően láthatók ne lennének és nem lehet a géppírás eltávolítása után más szöveget úgy beállítani a már megállapított eredeti vonalakba, hogy ez is szembeszökő ne volna, mert akármilyen ügyesség mellett is a később netalán beírt gépszöveg betűinek színe, alakja, fekvése s a kiegészítendő vonalakkal való teljes vonalba hozatala az eredetinek megfelelően vissza nem adhatók, a változtatás tehát az első pillanatban észrevehető. A kivakarás bármi eszközzel szintén lehetetlen, mert a törlés a betűk festékét szétkeni és a papiros a törlés helyén és ennek szélein az eredeti színtől szembe-ötlenül különböző színt kap, vakarás esetében pedig a papiros fényezése és felülete a kivakart betűvel együtt válik le és minden esetben kétségtelenül megállapítható a vakarás ténye.

A géppírásnak köztudomás szerint sok előnye van és pedig: a géppírás gyorsabb, szebb, tisztább és könnyen olvasható.

Ma már ritka a szép kézírás és többnyire még központokban is nehezen lehet szép kézírású egyént kapni, s mert a közjegyzőkhöz csakis az utolsó pillanatban mennek a felek, ezért az ügyletek felette sürgősek lévén, kénytelen a közjegyző jobb hiányában olyan kézírással kiállítani a hiteles kiadványt, amely épen rendelkezésére áll. A legtöbb esetben pedig nem áll más rendelkezésre, mint nagyon rossz és nehezen olvasható kézírás.

Akik iratok tanulmányozásával foglalkoznak, jól tudják a géppírás és kézírás közötti különbséget s bizonyára a géppírásnak adnának előnyt, ha eziránt kérdés intéztetnék hozzájuk.

Természetes, hogy a géppírásnak is szabályosnak, tisztának és rendesnek kell lenni, s azok a szabályok (javítás, közbeszúrás, vakarás stb.), melyek a kézírású okmányokra jelenleg is érvényben vannak, a géppírású hiteles kiadványokra is fenntartandók, különösen kimondandó lenne, hogy:

a) csak okiratpapiros használható a hiteles kiadványokhoz;

b) csakis olajos fekete festékes írószalagnak első eredeti lenyomatával lehet a hiteles kiadvány kiállítva, vagyis az indigó

vagy szénpapír lenyomatú gépirás használata a hiteles kiadványoknál egyáltalában továbbra is tiltva van;

c) a gépirás tiszta, szabályos és könnyen olvasható legyen és mindenestre úgy kell írva lennie, ahogy ez az 1874. évi XXXV. t.-cz. 139. §-ában, illetve a 62., 64. és 65. §-okban rendelve van és a közjegyző felelőssége az ilyen gépirásos hiteles kiadványokra nézve is az előírt terjedelemben fennáll;

d) a gépirás a hiteles kiadványoknál nem kötelező, csupán tiltva nincs, ezért a kézírás is épen úgy, mint eddig használható;

e) az eredeti közjegyzői okirat (ősirat) minden esetben és feltétlenül úgy, mint eddig, csakis kézírással lehet kiállítva.

Az előadottak után úgy hisszük, hogy semmi sem indokolná, miszerint a munka gyorsasága és az elolvasás megkönnyítése okából már széles körökben szükségesnek elfogadott, a használatban kitűnően bevált és kifogástalannak elismert gépirás a közjegyzői okiratok hiteles kiadványai kiállításánál fel ne használathassék s ezáltal a közjegyzőknek azon előny lehetővé ne tétessék, hogy többnyire a szépségtől és jól olvashatóságtól távol álló lassú kézírásos munkát egy külső csín tekintetében sem kifogásolható, könnyen olvasható, gyorsabb, olcsóbb és precisebb gépirás munkával kicserélhessék.

Tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy ezen gépirásra vonatkozólag magas elhatározását egyletünkkel mielőbb közölni kegyeskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk kijelentését.

A Magyarországi kir. Közjegyzők Országos Egylete központi bizottságának Budapesten 1912. szeptember hó 20-án tartott üléséből.

*

Közjegyzői székhely áthelyezése. A m. kir. igazságügy-ministernek 46.454/1912. I. M. számú rendetete, a kir. közjegyzőség székhelyének Válról Bicskére való áthelyezése tárgyában.

Az 1874. évi XXXV. törvényczikk 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján, — az 1874. évi december 17-én 4164/I. M. E. (R. T. 182. sz.) és az 1896. évi november 12-én 62.966/I. M. (R. T. 283. sz.) szám alatt kiadott igazságügy-ministeri rendeleteknek e részben való módosításával — a váli kir. közjegyzőség székhelyét Válról Bicskére helyezem át.

Ez a rendelet 1912. évi december 1. napján lép hatályba. Budapest, 1912. október 1-én.

*

Uj közjegyzőség. A m. kir. igazságügy-ministernek 46172—1912. I. M. IV. számú rendelete. Tornalján kir. közjegyzőség rendszeresítése tárgyában.

Az 1874. évi XXXV. t.-cz. 5. §-ában nyert felhatalmazás alapján és az 1874. évi december 17-én 4164. szám alatt (R. T. 182. sz.) kiadott igazságügy-ministeri rendelet módosításával a rimaszombati kir. törvényszék területéhez tartozó. tornaljai kir. járásbiróság területére, Tornalja székhelylyel, külön kir. közjegyzőséget rendszeresíték, amely a kassai kir. közjegyzői kamarához fog tartozni.

E rendszeresítés következtében a rozsnói kir. közjegyzőség hatásköre a jelen rendelet hatályba lépte napjától kezdve a rozsnói kir. járásbiróság területére szorítkozik.

A jelen rendelet 1913. évi január 1-én lép hatályba. E napig a tornaljai kir. járásbiróság közjegyzői megbízásait — úgy mint eddig — a rozsnói kir. közjegyzőnek adja ki.

Budapest, 1912. október 5-én.

*

A szombathelyi kir. közjegyzői kamara f. évi szeptember hó 8-án tartotta meg Baditz Lajos kir. tanácsos, kapuvári kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését. Az elmúlt kamarai évről előterjesztett választmányi jelentésből kiemeljük a következő ügyszámú kimutatást:

A bevezetések száma:	1910 évben.	1911 évben.
1. Az ügykönyvbe	8439	8246
2. az óváskönyvbe	5086	5797
3. a hagyatéki könyvbe	6694	7088
4. birói megbízások könyvébe	99	94
5. másolat és könyvkivonatok teljesítése	3323	2704
6. a fordítások könyvébe	971	1029
7. magánbeadványok könyvébe	2352	2309
összesen:	26964	27267

Eszerint emelkedett:

1. Az óvások száma	711
2. hagyatéki ügyek száma	394
3. fordítások	58
összesen:	1163 ügyszámmal

Csökkent:

1. Az ügykönyvi bevezetések száma	193
2. birói megbízások száma	5
3. másolatok és könyvkivonatok hitelesítése	619
4. magánbeadványok	43
összesen :	860 számmal

Az ügyforgalom tehát ez évben 303 ügyszámmal emelkedett.

A kamara területén 22 közjegyző működik, a 27267 számú ügyforgalomból egyre tehát átlag 1240 drb esik.

1. A németujvári kir. közjegyző	450
2. a vasvári " "	543
3. a sárvári " "	593
4. a körmendi " "	627
5. a csepregi " "	673
6. a nezsideri " "	700
7. a muraszombati " "	705
8. a kőszegi " "	877
9. a kismartoni " "	989
10. a kapuvári " "	1087
11. a szentgotthárdi " "	1120
12. a magyaróvári " "	1131
13. a felsőőri " "	1198
14. a czelldömölki " "	1210 ügy. sz.

forgalma ezen átlagot sem éri el, míg a

15. a soproni (Geiszler) kir. közjegyző	1247
16. a győri (dr. Hanny) " "	1281
17. a szombathelyi (dr. Bardió) " "	1454
18. a " (dr. Pottyondy) " "	1654
19. a soproni (dr. Gallus) " "	1909
20. a pápai " "	2178
21. a győri (Mihákovits) " "	2552
22. a veszprémi " "	3089 ügy. sz.

forgalma ezen átlagot túlhaladja.

Az óvások 711, a hagyatéki ügyek 394 s a fordítások 58 számmal emelkedtek, ámde az óvások emelkedése az elszegényedés fokozódó terjedésének szolgálat elszomorító bizonyítékául, — minek eclatans jelensége az ingyenes hagyatékoknak ma már az összes hagyatéki ügyek 25%-ot meghaladó szaporodása s a hagyatéki ügyek 394 számmal szereplő emelkedése a telek. könyvi betétszerkesztők jelentéseire hivatalból megindított, majdnem kivétel nélkül ingyenes hagyatéki ügyekre vezethető vissza, — a fordítások 58 számmal emelkedése pedig elenyésző csekély jövedelmi szaporulatot jelent. Az ügykönyvi bevezetéseknél mutatkozó 193 birói megbízásoknál szereplő 5, a másolatok és könyvkivonatok hitelesítésénél jelentkező 619 s a magánbeadványoknál előállott 43, összesen tehát 860 számú csökkenés a közjegyzők

jövedelmét, — habár forgalmuk számszerűleg 303 ügyszámmal növekedett is, — ismét alább szállította.

A közgyűlés az évi jelentést elfogadva és teljes egészében tudomásul véve, egyszersmind a jelentés elkészítése körül kifejtett s kiválóan szép munkáért és buzgalomért a kamara elnökének teljes elismerését és hálás köszönetét egyhangulag kifejezi.

A megejtett választások eredménye a következő: elnökké *szentkirályszabadjai Baditz Lajos* kir. tanácsos, kapuvári kir. közjegyző; a választmány rendes tagjaivá: *báró Clauer Lajos* nezsideri, *hrabovai Hrabovszky István* felsőőri, *Pffeffel János* kőszegi és *Nagy József* czelldömölki; a választmány póttagjaivá: *dr. Pottyondy Béla* szombathelyi és *kenessei dr. Kenessey Ferencz* németujvári kir. közjegyzők; a fegyelmi bíróságba tagokul: *Sült József* kir. tanácsos pápai és *bocsári dr. Svastijs Zoltán* sárvári; póttagokul: *gyöngyösapáti dr. Hanny Tódor* győri és *dr. Cselley Kálmán* magyaróvári kir. közjegyzők választottak meg.

*

A szegedi kir. közjegyzői kamara f. évi szeptember hó 8-án tartotta meg *Mezey Zsigmond* kulai kir. közjegyző elnökle mellett rendes évi közgyűlését. Az igazságügyministerhez intézett évi jelentésében a kamara saját ügyforgalmáról, a közjegyzők, helyettesek és jelöltek statusában az év folyamán előfordult változásokról számol be és sürgeti, amint ezt évenként tenni szokta, a közjegyzői intézményt érdeklő és hatáskörének tágítását célzó számtalan kamarai feliratban és congressusi határozatokban is felküldött reformtervek megvalósítását.

A megejtett választások eredménye a következő: elnöknek *Mezey Zsigmond* kulai; választmányi rendes tagoknak: *dr. Jedlicska Béla* szegedi, *dr. Flatt Viktor* szabadkai, *dr. Demkó Pál* makói és *dr. Heinrich István* csongrádi kir. közjegyzők, ezek közül kamarai titkárnak *dr. Jedlicska Béla* és választmányi póttagoknak: *dr. Sirsich György* szegedi és *dr. Mattiasich Dezső* hódmezővásárhelyi kir. közjegyzők választottak meg.

*

„Közjegyzői ügyvitel, a közjegyzői intézményre és a közjegyzői ügyködésre vonatkozó törvények, rendeletek, közjegyzői kamarai határozatok, felsőbirósági döntések, iratminták, díj- és illetékszabályok rendszeres gyűjteménye“ című munkáját bocsátotta közre *dr. Móricz József* kassai kir. közjegyzőhelyettes.

E mű, mely kizárólag praktikus célokat szolgál, gyors és biztos utbaigazítást nyújt mindazon kérdésekben, melyek a közjegyzői ügyködésnél előfordulnak. Tartalmazza elsősorban mindazon törvényeket, melyek a közjegyzői intézményre és ügyködésre vonatkoznak, tehát nemcsak a szorosán vett közjegyzői törvényeket, hanem a kereskedelmi, váltó, csőd, végrehajtási stb. törvényeknek mindazon szakaszait, melyek bizonyos ténykedéseket a közjegyzők hatáskörébe utalnak s e ténykedések módozatait meghatározzák; továbbá az összes ministeri rendeleteket és ministeri elvi kijelentéseket, melyek az intézmény életbelépte óta részint hivatalosan közzététettek, részint pedig csak a kamarákkal közöltettek s mely rendeletek és elvi kijelentések ezideig összegyűjtve még nem lettek; a közjegyzői intézményre és ügyködésre vonatkozó teljes joggyakorlatot: közjegyzői kamarai határozatokat, felső és fegyelmi bírósági döntéseket; végül az ügyködésre vonatkozó összes iratmintákat kapcsolatban a díj- és illetékszabályokkal.

Szerkezetét illetőleg a közjegyzői törvény szakaszai szerint halad s az egyes szakaszok alatt közölve vannak az esetleges kiegészítő, módosító, illetve kapcsolatos törvények, min. rendeletek, a teljes joggyakorlat, végül a vonatkozó iratminták, díj- és illetékszabályok. Mindezek szerint e mű, míg egyrészt legteljesebb compendiuma a közjegyzői tételes jognak, másrészt kitűnő segédkönyv az ügyködésnél, amennyiben minden előfordulható kérdésre gyors és biztos utbaigazítást ad.

Tartalmából különösen kiemelendők: a külföldön használandó, illetve a külföldön kiállított okiratok alakszerűségeire és felülhitelesítésére vonatkozó nemzetközi egyezmények és min. rendeletek; a ténytanúsítások összes nemei: 1. Árverések. 2. Árlejtések. 3. Árajánlatok. 4. Kisorsolások. 5. Minta és mustra vétel. 6. Áruk eladásának tanúsítása. 7. Vasuti kötvények ellenzárolása. 8. Pénzleolvasás. 9. Ingók átadásának tanúsítása; az óvásokra vonatkozólag: 1. Váltóóvás. 2. Kereskedelmi utalvány óvás. 3. Közraktári jegy óvás. 4. Csekk óvás. 5. Kereskedelmi óvás. 6. Tőzsdei óvás. Az összes kapcsolatos törvények, rendeletek, teljes joggyakorlat. 30 óvásminta; a birói megbízásokra nézve: 1. Hagyatékok leltározása. 2. Főpapi hagyatékok leltározása. 3. Gyámoltak és gondnokoltak vagyonának leltározása. 4. Hitbizományi javak leltározása. 5. Csőd-tömegleltározás. 6. Végrehajtás foganatosítás ingókra. 7. Ingatlan árverés. 8. Vételárfelosztás. 9. Zárlatfoganatosítás. 10. Hagyatékok tárgyalása. 11. Hagyatéki tömegek felosztása. 12. Minta és mustra-vétel. 13. Becslések foganatosítása. 14. A tényleges birtokos tulaj-

donjogának bejegyzése; a kézbesítések szabályai: I. Magyarországon. 1. A közjegyző székhelyén. 2. A közjegyző székhelyén kívül. 3. Bejelentő hivattal bíró városokban. 4. Budapesten. 5. Tudakozódás a budapesti bejelentő hivatalnál. 6. Kézbesítési vevények. 7. Postai feladó könyvek. 8. Portomentesség. II. Horvát-Szlavonországban. III. Ausztriában. IV. Bosznia és Hercegovinában. V. Poroszországban. VI. Egyéb külállamokban.

Kiterjed a munka azonkívül a közjegyzői utasítás; a közjegyzői díjakra vonatkozó teljes joggyakorlat; az illetékszabályok; a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése; az örökösödési eljárás és a hagyatéki ügyekben való nemzetközi jogsegély ismeretetésére. (A 400 lapra terjedő mű ára 8 K. Megrendelhető szerzőnél: Kassa, Fő-utca 36. szám.)